

Erdélyi magyarlakta városok megélhetési költségindexe

Erdélystat – módszertani tájékoztató

Az Erdélystat célja az erdélyi magyarlakta városok **megélhetési költségindexének** létrehozásával az, hogy egy olyan összehasonlítható, megismételhető statisztikai mérőeszközt alakítson ki, amely képes közérthető módon megmutatni az árszínvonal különbségeit a romániai magyarság számára legfontosabb erdélyi városokban. Az alábbiakban röviden bemutatjuk az index létrehozásának módszertanát. Esetleges további információkkal szívesen állunk az érdeklődők rendelkezésére.

Vizsgált városok

A vizsgálatba csak azokat az erdélyi városokat vontuk be, amelyek népessége legalább 12 ezer magyar etnikumú lakossal rendelkezik a legutóbbi népszámlálás eredményei szerint. Ez alapján tizenhárom város került be az elemzésünkbe: Marosvásárhely, Kolozsvár, Nagyvárad, Sepsiszentgyörgy, Szatmárnémeti, Székelyudvarhely, Csíkszereda, Brassó, Temesvár, Kézdivásárhely, Arad, Gyergyószentmiklós és Nagybánya. Az elemzésünkből azonban idén kimaradt Gyergyószentmiklós, amely esetében több területről sem sikerült összehasonlítható adatokat beszerezni. Így végül tizenkét erdélyi város megélhetési költségeit hasonlítottuk össze.

Az egyes területek értékeit – más vizsgálatokhoz hasonlóan – egy referenciaváros értékeivel hasonlítjuk össze. Referenciavárosnak Kolozsvárt határoztuk meg, ami azt jelenti, hogy Kolozsvár esetében minden részterület indexe 100%. Ha egy másik város indexe például 120, az azt jelenti, hogy az adott városban átlagosan 20%-kal drágábbak az árak, mint Kolozsváron. Ha egy város indexe 70, akkor 30%-kal olcsóbbak az árak, mint Kolozsváron.

A fogyasztói kosár

A területi megélhetési index létrehozásához összesen 43 terméket vagy szolgáltatást (ún. reprezentánst) tartalmazó fogyasztói kosarat hoztunk létre. A reprezentánsokat az alábbi termék- és szolgáltatáscsoportok (alkosarak) alkotják:

- Lakhatási kiadások
- Bolti, piaci élelmiszerek
- Vendéglátóipari élelmiszerek
- Utazási költségek
- Sport
- Kultúra

A termékek és szolgáltatások kiválasztása esetén arra törekedtünk, hogy az árak összehasonlíthatóak legyenek, és nagyjából minden városban megtalálható legyen az adott termék vagy szolgáltatás. Amennyiben egy termék vagy szolgáltatás hiányzik az adott településről – erre nagyon kevés esetben került sor –, a hozzá legközelebbi település árait vettük át elemzésünkbe.

Ahhoz, hogy a különböző városokban a kiadások összehasonlíthatóak legyenek, egységes súlyokkal ellátott fogyasztói kosarat hoztunk létre, még akkor is, ha az egyes városokban kimutathatóan eltérő átlagos mennyiségeket fogyasztanak egy adott termékből. A súlyokat egy átlagos háztartás fogyasztási szokásai alapján határoztuk meg. Az egységes súlyok kialakításával kiszűrhetőek a különböző eloszlásból eredő eltérések.

Nézzük ezt egy példán: A sportolási költségek súlyát például 5%-ban határoztuk meg a teljes költségindexben. A sportolási költségeket a következők reprezentálták az adatgyűjtésünkben: négy darab egész napos felnőtt uszodabelépő a város (legnagyobb) uszodájába, négy felnőttjegy a korcsolyapályára és egy felnőtt edzőtermi bérlet. Kolozsváron ez a „csomag” 297 lejbe kerül, Sepsiszentgyörgyön pedig 231 lejbe. Így a végső indexhez Kolozsvár esetén 5 ponttal, Sepsiszentgyörgy esetén 3,9 ponttal járultak hozzá a sportolási költségek. Az egyes súlyozott alkosarak (pl. lakhatás, sportolás, kultúra) ilyen módon kiszámított pontösszegeinek összessége adja ki egy város megélhetési költségindexét. Ez Kolozsvár esetében értelemszerűen 100%, a többi város ettől eltér. Jelen esetben minden város összességében olcsóbbnak bizonyult Kolozsvárhoz képest, de ez nem feltétlenül kellett volna, hogy így legyen.

Adatgyűjtés

Az adatgyűjtési, rögzítési időszak: 2021.02.02. – 2021.03.03.

Az árinformációk beszerzésére manuális adatgyűjtést használtunk megbízható forrásokból (éttermek, taxitársaságok, színházak, kormányzati intézmények honlapjai, Központi Statisztikai Hivatal elemzései). A megfigyelési egységeknél fontos kritérium, hogy közvetlenül a végső fogyasztóknak értékesítsék a termékeket. A megfigyelt árak minden esetben tartalmazzák az általános forgalmi adót (ÁFA).

A lakhatási kiadásoknál a 10 legolcsóbb kétszobás kiadó tömbházlakás átlagárát elemeztük. Amennyiben egyes városoknál kevés volt a minta elemszáma, itt az 5 legolcsóbb kiadó lakás átlagárát vettük figyelembe.

Az országban működő nagyobb áruházláncok általában egységes árakkal látják el a termékeiket, de az élelmiszerpiacokon jelentős árkülönbségek vannak. A piaci élelmiszerek árainak begyűjtésénél az INS Tempo Online (PPA101A) havi rendszerességgel közölt 2020-as adatait használtuk.

A vendéglátóipari élelmiszerek esetén különböző online ételrendelő portálokról (Foodpanda, Hamm, Ospătarul, Tazz by eMAG) gyűjtöttük össze az információkat. A Foodpanda alkalmazás szűrői segítségével csak az alacsony és a közép-árkategóriájú éttermek kerültek be az elemzésünkbe.

A taxiárak esetében az adott városban a legolcsóbb társaság áraival számoltunk.

Egyes városokban, ahol több múzeum található, a Google alapján a leglátogatottabb múzeum árait hasonlítottuk össze.

A fogyasztói kosár tartalma

Fogyasztói kosár	Termékek/szolgáltatások megnevezése	Súly
Lakhatás	Legolcsóbb kétszobás tömbházlakás havi bérleti díja (45–50 m ²) Szemétszállítási díj (3 főre) Ivóvíz-szolgáltatás díja (5 m ³) Csatornaszolgáltatás díja (3 m ³)	40
Bolti, piaci élelmiszerek	Paradicsom (1 kg) Uborka (1 kg) Sárgarépa (1 kg) Hagyma (1 kg) Kápia paprika (1 kg) Őszi káposzta (1 kg) Saláta (1 kg) Alma (1 kg) Körte (1 kg) Szőlő (1 kg) Szilva (1 kg) Burgonya (1 kg) Tej (1 liter) Sajt (1 kg) Tojás (1 db) Csont nélküli sertéskaraj (1 kg)	25
Vendéglátóipari élelmiszerek	Margherita-pizza (32 cm) Görög saláta Rántott sajt + köret Rántott hús + köret Cordon bleu + köret Carbonara spagetti Napi menü Cappuccino Espresso Coca-Cola (500 ml) Prémium kategóriás sör (500 ml) 1 üveg legolcsóbb bor (750 ml) Szénsavmentes ásványvíz (500 ml)	15
Utazási költségek	1 utazásra szóló jegy (10 db) Parkolás a belvárosban (3 óra) Legolcsóbb taxitársaság (5 km)	10
Sport	Napi uszodabelépő (felnőtt, legnagyobb uszoda, 4 db) Edzőterem felnőtt havi bérlet Korcsolyapálya felnőttjegy (4 db)	5
Kultúra	Színházjegy (nagyterem, nem bemutató előadás, 3. sor) Mozijegy (hétvége, esti előadás, felnőtt, 2D) Könyvtári belépő éves díja a városi könyvtárban Helyi múzeumbelépő (leglátogatottabb)	5

Közzététel: 2021. április 15.

További információ: Lukács Andrea (info@erdelystat.ro).